

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania M. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
z udziałem zainteresowanej K. K.
o prawo do renty rodzinnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 stycznia 2017 r.,
skargi kasacyjnej zainteresowanej K. K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 24 września 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 24 września 2015 r. oddalił apelację wniesioną przez zainteresowaną K. K. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 24 lutego 2015 r., zmieniającego decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 17 września 2014 r. i przyznającego odwołującej się M. K. prawo do renty z rodzinnej po A. K. od dnia 22 lipca 2014 r.

Zainteresowana K. K. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...], zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c.

Skarżąca wniosła też o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na konieczność rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy naruszenia przepisów prawa procesowego, zwłaszcza art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., polegającego na przejęciu przez Sąd drugiej instancji w zasadzie za własne ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji, gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń Sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rozpoznane. Zdaniem skarżącej, prawidłowa analiza materiału zgromadzonego w sprawie powinna doprowadzić Sąd drugiej instancji do dokładnie odmiennych ustaleń niż te, które poczynił Sąd pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji. Artykuł 398⁴ k.p.c. określa wymogi formalne, jakim powinna odpowiadać skarga kasacyjna. Skarga kasacyjna powinna więc, poza spełnieniem wymagań przewidzianych dla pisma procesowego (art. 398⁴ § 3 k.p.c.), zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części, przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, wnioski o uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żadanego uchylenia i zmiany (art. 398⁴ § 1 k.p.c.), a nadto wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Spełnienie obowiązku przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia, zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., polega przy tym na wskazaniu, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne lub że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów albo też, że zachodzi nieważność postępowania bądź że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymaga zatem

wyraźnego określenia, która lub które z okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzą w sprawie, następnie przedstawienia takiej okoliczności lub takich okoliczności z ukazaniem ich związku z rozpoznawaną sprawą, a także zaprezentowania szczegółowej argumentacji prawnej, uzasadniającej, dlaczego Sąd Najwyższy powinien rozpoznać skargę kasacyjną.

Oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi do rozpoznania w oczywisty sposób nie spełnia wyżej opisanych wymogów. Przede wszystkim, skarżąca, poza ogólnie sformułowanym wnioskiem o „przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania”, nie podaje bowiem, która z przesłanek przedsądu powinna to przyjęcie uzasadniać. Nie wyodrębnia też uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w ramach lapidarnego skądinąd uzasadnienia podstaw zaskarżenia, zamieszczając tam jedynie w dwóch końcowych akapitach wcześniej opisany fragment, który co najwyżej można uznać za namiastkę uzasadnienia wniosku. Tymczasem, w myśl art. 398⁴ § 2 k.p.c., oprócz wymagań przewidzianych w § 1 tego przepisu, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Jest to szczególne i samoistne wymaganie skargi kasacyjnej, którego nie można mylić z wymaganiem konstrukcyjnym dotyczącym przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Wymaganie wynikające z art. 398⁴ § 2 k.p.c. wiąże się bowiem wyłącznie z instytucją przedsądu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie podkreśla się zaś w tym względzie, że ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu oraz jej odrębne i kwalifikowane przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 – 4 k.p.c., wskazanie i uzasadnienie okoliczności, które miałyby decydować o poddaniu skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie, nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Za prawidłowo sporządzoną skargę kasacyjną można więc uznać tylko taką skargę, w której oba te wymagania są spełnione oddzielnie (odrębnie) i autonomicznie (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). W ramach oceny, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest natomiast rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych argumentacji mającej wykazać istnienie przesłanek przedsądu uzasadniających przyjęcie skargi

kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ że na tym etapie postępowania (przesąd) podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie nie podlegają jeszcze badaniu (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., II UK 274/09, LEX nr 585794). Wynika to stąd, że na tym etapie przedmiotem badania dokonywanego przez Sąd Najwyższy jest jedynie to, czy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazuje i wykazuje choć jedną z podstaw (przesłanek) przedsądu wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Podstawy kasacyjne stanowią zaś odrębny od przesłanek przedsądu element skargi, w związku z czym nie zastępują one (ani ich uzasadnienie) i nie mogą zastąpić przesłanek przedsądu. Innymi słowy, podstawy kasacyjne podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Już zatem z tych przyczyn oceniana skarga kasacyjna nie zasługuje na to, aby poddać ją merytorycznej ocenie Sądu Najwyższego.

Takiego stanowiska nie może zmienić nawet uznanie, że wspomniane dwa ostatnie akapity uzasadnienia ocenianej skargi kasacyjnej zawierają uzasadnienie wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania. Wynika z nich bowiem jednoznacznie, że skarżąca, odwołując się do regulacji art. 233 § 1 k.p.c., w istocie kwestionuje ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd drugiej instancji, co nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.). Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., albowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025, z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405, czy też z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Wypada też dodać, że w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne, rozpatrując inne zarzuty podniesione w tej skardze.

Odnosząc się natomiast do sugerowanej przez skarżącą konieczności rozpatrzenia zarzutów naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., Sąd

Najwyższy stwierdza, że i ta sugestia nie może uzasadniać przyjęcia ocenianej skargi kasacyjnej do rozpoznania. Już nawet pobieżna lektura pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia wyraźnie potwierdza bowiem, iż Sąd drugiej instancji, wbrew odmiennemu stanowisku skarżącej, nie przyjął za własne ustaleń faktycznych dokonanych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, lecz przeprowadził własną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i dopiero na tej podstawie samodzielnie poczynił ustalenia faktyczne, odnosząc się równocześnie do zarzutów podnoszonych przez skarżącą w jej apelacji. Taki sposób procedowania pozostawał więc w pełnej zgodności z art. 382 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania wniesionej przez nią skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.